

การประชุมวิชาการ
สถาบันพระปกเกล้า ครั้งที่ 19

การประชุมวิชาการสถาบันพระปกเกล้า ครั้งที่ 19 ประจำปี 2560

เรื่อง

ประชาธิปไตยไทย: ความท้าทายใหม่
อุดมคติ สิ่งที่เป็นจริง และสิ่งที่อยากเห็น

Thai Democracy and New Challenges: the Ideal, Reality and Prospects

วันที่ 10-12 พฤศจิกายน 2560

ณ ศูนย์ประชุมสหประชาชาติ ถนนราชดำเนินนอก กรุงเทพมหานคร

1. หลักการและเหตุผล

นับตั้งแต่ประเทศไทยได้เปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นระบอบประชาธิปไตยมาตลอดระยะเวลา 85 ปีนั้น ประชาธิปไตยไทยเผชิญกับโจทย์ทางการเมืองทั้งเชิงอุดมการณ์ เนื้อหา รูปแบบ กระบวนการ และวิถีชีวิต ที่แสดงออกผ่านปรากฏการณ์ต่าง ๆ อยู่ตลอดเวลา เช่น ปัญหาตุลาอำนาจในโครงสร้างทางการเมือง และการบริหาร การเลือกตั้งที่ไม่สามารถเลือกคนที่เหมาะสมเข้าทำหน้าที่ พรรคการเมืองที่ไม่คำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวม การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองที่ไม่เป็นไปตามระบอบประชาธิปไตย นโยบายการบริหารบ้านเมืองไม่ต่อเนื่องขาดความยั่งยืน สิทธิและเสรีภาพของประชาชนไม่ได้รับความคุ้มครอง การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นประเด็นถกเถียงในระดับของการแสดงออก สังคมที่ขัดแย้งและแบ่งแยก ฯลฯ ตลอดมาประเทศไทยได้พยายามออกแบบรัฐธรรมนูญให้เป็นกลไกหนึ่งในการแก้ไขปัญหา ด้วยเหตุผลว่าการปกครองระบอบประชาธิปไตยนั้น รัฐธรรมนูญ คือ กรอบกติกาหลักในการกำหนดทิศทางทางการเมืองและชี้นำสังคมให้เป็นไปตามต้องการ

ในวันที่ 6 เมษายน 2560 ประเทศไทยมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ด้วยเจตนารมณ์เพื่อแก้ปัญหาการเมือง สังคม และประชาธิปไตยของไทย ทั้งปัญหาที่สะสมไว้เป็นเวลานานและปัญหาที่เกิดขึ้นใหม่อย่างซับซ้อนตามสภาพสังคมการเมืองที่เปลี่ยนแปลงไป จึงนับเป็นรัฐธรรมนูญฉบับที่ร่างขึ้นจากบทเรียนในอดีต เพื่อมุ่งนำพาให้ผ่านพ้นปัญหาไปสู่สิ่งที่คาดหวัง และต้องการเห็นเกิดขึ้นในสังคมการเมืองไทย

บัดนี้ รัฐธรรมนูญฉบับนี้ได้เป็นแนวทางให้สังคมการเมืองไทยเดินทางไปในทิศทางใหม่ภายใต้กรอบกติกาใหม่ กระบวนการและกลไกใหม่ และนับเป็นการนำประชาธิปไตยไทยเข้าสู่ความท้าทายใหม่ อีกครั้งหนึ่ง ซึ่งครั้งนี้ ประชาธิปไตยจะผ่านความท้าทายและสามารถหยั่งรากอย่างยั่งยืนในสังคมไทยได้หรือไม่ รัฐธรรมนูญใหม่จะแก้ไขปัญหานำพาประชาธิปไตยไทยไปในทิศทางที่ต้องการเห็นได้อย่างไร

เงื่อนไขปัจจัยใดที่ส่งเสริมประชาธิปไตยไทยให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ และข้อท้าทายใดที่ประชาธิปไตยไทยต้องเผชิญและต้องผ่านพ้นไปให้ได้

เพื่อแสวงหาคำตอบและข้อเสนอทางวิชาการต่อทุกฝ่ายในการนำไปสู่ประชาธิปไตยที่ยั่งยืนที่ยั่งยืนต่อไป สถาบันพระปกเกล้าในฐานะสถาบันทางวิชาการที่มีภารกิจสำคัญในการพัฒนาประชาธิปไตย ธรรมนูญ และสันติวิธีเพื่อประโยชน์ส่วนรวมจึงกำหนดให้มีการประชุมวิชาการประจำปีในครั้งนี้นี้ขึ้น

2. วัตถุประสงค์

1) เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์การส่งเสริมและพัฒนาประชาธิปไตยในระยะเปลี่ยนผ่าน ภายใต้กฎ กติกา และรัฐธรรมนูญใหม่ จากนักวิชาการและผู้ทรงคุณวุฒิทั้งในและต่างประเทศ รวมถึงภาคส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

2) เพื่อให้ได้ข้อเสนอสำหรับนำพาประเทศไทยไปสู่สังคมประชาธิปไตยที่พึงปรารถนาและต้องร่วมกันสร้างโดยทุกภาคส่วนของสังคมไทย

3. กิจกรรมหลัก

การประชุมวิชาการสถาบันพระปกเกล้าครั้งที่ 19 ประกอบด้วย กิจกรรม 3 ส่วน ได้แก่

1) การแสดงปาฐกถา ประกอบด้วย (1) การแสดงปาฐกถานำ (2) การแสดงปาฐกถาพิเศษ และ (3) การแสดงปาฐกถาปิด

การแสดงปาฐกถามีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และมีประสบการณ์ ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาประชาธิปไตย บทบาทของรัฐธรรมนูญและกลไกทางการเมืองเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยในระยะเปลี่ยนผ่านทั้งในระดับโลกและในประเทศไทย ได้ถ่ายทอดประสบการณ์ มุมมอง และทัศนคติ ในหัวข้อดังกล่าว

2) การสัมมนาทางวิชาการ โดยแบ่งเวทีการสัมมนาทางวิชาการออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่

(1) การอภิปรายร่วม (Panel discussion) เพื่อนำเสนอมุมมองและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ระหว่างนักวิชาการผู้ทรงคุณวุฒิ นักปฏิบัติ นักขับเคลื่อนทั้งในประเทศและต่างประเทศ

(2) การประชุมอภิปรายกลุ่มย่อย (Group discussion) เป็นการนำเสนอ บทความ เอกสารทางวิชาการหรือผลการวิจัย และการนำเสนอผลสรุปการประชุมกลุ่มย่อย เพื่อเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และพัฒนาองค์ความรู้ร่วมกัน

การสัมมนามีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้และระดมความคิดเห็นจากมุมมองและประสบการณ์ของนานาชาติและประเทศไทย ในประเด็นต่างๆ ที่เกี่ยวกับประชาธิปไตยในระยะเปลี่ยนผ่าน รัฐธรรมนูญ และ กลไกทางการเมืองเพื่อส่งเสริม พัฒนา และขับเคลื่อนประชาธิปไตยและนำพาสังคมการเมืองสู่ประชาธิปไตยที่ยั่งยืน

- 3) การจัดนิทรรศการ มีวัตถุประสงค์ให้เป็นพื้นที่ของการแสดงรูปธรรมขององค์ความรู้และรวบรวมกรณีศึกษาในประเด็นที่เกี่ยวข้อง ในรูปแบบของบอร์ดนิทรรศการ เวทีการแสดง และกิจกรรมสร้างสรรค์รูปแบบต่างๆ

4. กลุ่มเป้าหมาย

สถาบันพระปกเกล้ากำหนดผู้เข้าร่วมงาน จำนวน 1,000 คน ประกอบด้วย

- 1) สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
- 2) บุคลากรในหน่วยงานของรัฐ องค์กรอิสระ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- 3) บุคลากรในองค์การระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง
- 4) นักวิชาการสาขาที่เกี่ยวข้อง
- 5) ผู้นำชุมชน ผู้นำท้องถิ่น
- 6) ผู้แทนองค์กรพัฒนาชุมชน องค์กรพัฒนาเอกชน กลุ่มเครือข่ายภาคประชาชน
- 7) ผู้แทนองค์กรภาคธุรกิจเอกชน
- 8) สื่อมวลชน
- 9) นักเรียน นิสิต นักศึกษา
- 10) ประชาชนทั่วไปที่สนใจ

5. วัน เวลา สถานที่จัดงาน

สถาบันพระปกเกล้า กำหนดจัดงานประชุมวิชาการสถาบันพระปกเกล้า ครั้งที่ 19 ระหว่างวันศุกร์-วันอาทิตย์ที่ 10-12 พฤศจิกายน 2560 เวลา 8.30-17.00 น. ณ ศูนย์ประชุมสหประชาชาติ ถนนราชดำเนินนอก กรุงเทพมหานคร

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1) ผู้บริหารภาครัฐ ภาคเอกชน นักวิชาการ ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้แทนของรัฐบาล องค์กรอิสระ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถาบันการศึกษา องค์กรภาคเอกชน สื่อมวลชน องค์กรภาคประชาชน และประชาชนทั่วไป ได้นำเสนอผลงานวิชาการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ต่อยอดความคิด และแสดงความคิดเห็น ในประเด็นที่เกี่ยวข้อง

2) ได้รับข้อเสนอเชิงวิชาการที่เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมประชาธิปไตยของประเทศไทยให้ก้าวหน้า มั่นคง และยั่งยืนต่อไป

การประชุมวิชาการ
สถาบันพระปกเกล้า ครั้งที่ 19

กำหนดการ

การประชุมวิชาการสถาบันพระปกเกล้า ครั้งที่ 19 ประจำปี 2560
เรื่อง

ประชาธิปไตยไทย: ความท้าทายใหม่
อุดมคติ สิ่งที่เป็นจริง และสิ่งที่อยากเห็น

Thai Democracy and New Challenges: the Ideal, Reality and Prospects

วันที่ 10-12 พฤศจิกายน 2560

ณ ศูนย์ประชุมสหประชาชาติ ถนนราชดำเนินนอก กรุงเทพมหานคร

วันศุกร์ที่ 10 พฤศจิกายน 2560

11.00-13.00 น.	ลงทะเบียน
13.30-14.30 น.	พิธีเปิดการประชุมวิชาการสถาบันพระปกเกล้า ครั้งที่ 19 ประจำปี 2560
14.30-14.40 น.	ชมวีดิทัศน์เปิดการประชุมวิชาการสถาบันพระปกเกล้า ครั้งที่ 19 ประจำปี 2560
14.40-15.30 น.	การแสดงปาฐกถา นำเรื่อง Consolidated Democracy: Move Forward to Sustainability
โดย - Gen. Susilo Bambang Yudhoyono,* (Former President of the Republic of Indonesia)
15.30-15.45 น.	พักรับประทานอาหารว่าง
15.45-17.45 น.	การอภิปรายมุมมองและประสบการณ์จากต่างประเทศ
เรื่อง International Perspectives on Consolidated Democracy
โดย - Prof. Kang Won Taek, Seoul National University, South Korea.
- Prof. George Abonyi, Visiting Professor, Executive Education Program, Maxwell School, Syracuse University. Resident of Ottawa Canada.
- นักวิชาการประเทศโปรตุเกส*
- Prof. Francois Bafail, Director of Research Centre at Sciences Po, Paris.

ผู้ดำเนินรายการ ดร. ชิงชัย หาญเจนลักษณ์

วันเสาร์ที่ 11 พฤศจิกายน 2560

08.00-09.00 น.	ลงทะเบียน
09.00-09.40 น.	การแสดงปาฐกถาพิเศษ เรื่อง เจตนารมณ์รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 โดย นายมีชัย ฤชุพันธ์* ประธานกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
10.00-12.00 น.	การอภิปราย เรื่อง บททดสอบรัฐธรรมนูญใหม่ บนประชาธิปไตยที่พึงปรารถนา โดย นายองอาจ คล้ามไพบูลย์ นายบัณฑิต เศรษฐศิริโรตม์ ดร.มานะ นิมิตรมงคล รองศาสตราจารย์ ดร. สิริพรรณ นกสวน สวัสดิ์ ผู้ดำเนินรายการ – ดร. ญัฐฐา โกมลวาทิน
12.00-13.00 น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน
13.00-17.00 น.	ลงทะเบียน และ เข้าร่วมประชุมกลุ่มย่อย

ความท้าทายที่ 1: ได้นักการเมืองที่มีคุณภาพเข้าสภา ?

นักการเมืองเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของระบอบประชาธิปไตยแบบตัวแทน (representative democracy) ในฐานะที่เป็นผู้รวบรวม และพัฒนาเสนอแนะนโยบายทางเลือกต่างๆ ต่อประชาชน ส่วนประชาชนเลือกนักการเมืองหรือนโยบายที่ตนเองต้องการผ่านการเลือกตั้งหรือการลงประชามติ อันส่งผลต่อการกำหนดนโยบายในระดับชาติ โดยนัยยะนี้นักการเมืองและพรรคการเมือง ประชาชน การเลือกตั้ง และการกำหนดนโยบายจึงเป็นความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกันอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

รัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญจึงได้ออกแบบระบบและกลไกใหม่ๆ ที่จะเอื้อให้การเลือกตั้ง และพรรคการเมืองสามารถส่งเสริมให้นักการเมืองที่มีคุณภาพเข้าสภา ซึ่งเป็นที่ท้าทายว่า ระบบและกลไกใหม่ๆ ที่กำหนดมานั้น จะนำไปสู่ผลที่คาดหวังได้หรือไม่ ในห้องประชุมกลุ่มย่อยที่ 1 นี้ จึงขอชวนคิดวิเคราะห์ว่า ระบบและกลไกใหม่ๆ จะทำให้เกิดความท้าทายอย่างไร จะส่งผลต่อหลักปฏิบัติที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างไร การปฏิบัติตามระบบและกลไกต่างๆ นั้นจะต้องเผชิญกับสถานการณ์ใดบ้าง และจะมีข้อเสนอแนะอย่างไรในการปฏิบัติเพื่อให้การขับเคลื่อนเพื่อให้ได้นักการเมืองที่มีคุณภาพเข้าสภาประสบความสำเร็จสมดังที่ตั้งใจไว้

ประเด็นในการประชุมกลุ่มย่อย

1. ระบบเลือกตั้งแบบใหม่จะทำให้ได้นักการเมืองที่มีคุณภาพมากขึ้นหรือไม่
2. กลไกต่างๆ ในกฎหมายพรรคการเมือง เช่น สมาชิกพรรค การเลือกตั้งขั้นต้น การกำหนดสาขาพรรค เป็นต้น จะช่วยส่งเสริมให้ได้นักการเมืองที่มีคุณภาพมากขึ้นหรือไม่
3. คณะกรรมการการเลือกตั้งจะช่วยส่งเสริมให้นักการเมืองมีคุณภาพมากขึ้นได้อย่างไร
4. ประชาชนและองค์กรต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สื่อมวลชน สถาบันการศึกษา องค์กรตรวจสอบติดตามการเลือกตั้ง จะมีส่วนอย่างไรที่จะทำให้นักการเมืองมีคุณภาพมากขึ้น